

mastering the classroom management skills consist in decreasing the likelihood of teacher stress and burnout the prevention of chaotic classroom environments, the establishment of a culture of respect and carte inside the classroom, and the effective time management.

Remembering that every teacher was once a beginner, and with the right strategies, a novice teacher can skillfully handle behavior issues and create a classroom where every student feels valued and engaged.

Finally, the awareness of classroom management strategies will contribute to equip inexperienced teachers with procedures and strategies that can be translated and adapted to their teaching situation and ease the transition from student-teacher to being in charge of a classroom on their own.

## REFERENCES

1. Anderson, P. (2019). Classroom Management Strategies for Novice Teachers. *Educational Psychology Review*, 21(3), 307–323.
2. Brown, L., & Smith, A. (2021). Classroom Management Practices: A Comprehensive Guide. *Educational Leadership*, 38(4), 451–468.
3. Davis, M. (2017). Novice Teacher Challenges: A Qualitative Study. *Teaching and Teacher Education*, 33(1), 22–37.
4. Moore K. D. Classroom Teaching skills. – USA: Mac Graw-Hill, 1998. 353 p.

**Сокол Мар'яна Олегівна**

*доктор педагогічних наук, професор,*

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка*

## ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

Міжкультурна компетентність є ключовим елементом професійної підготовки майбутніх вчителів НУШ, де культурне розмаїття учнів стає нормою. Міжкультурна компетентність стає невідемним елементом професійної підготовки у контексті полікультурного суспільства. Ця компетентність включає здатність розуміти культурні особливості інших, будувати діалог, толерантно ставитися до різних точок зору та культурних норм. Однак процес формування міжкультурної компетентності має свої труднощі та виклики, які потребують комплексного підходу та ефективних рішень.

Основні перешкоди формування міжкультурної компетентності:

1. Відсутність усвідомлення важливості міжкультурної компетентності

На етапі професійної підготовки її не всі майбутні вчителі розуміють необхідність міжкультурної компетентності, що зумовлено недостатнім досвідом спілкування з представниками інших культур, а згодом зниженням мотивації щодо розвитку цих навичок. “Багато майбутніх вчителів не бачать зв’язку між міжкультурною компетентністю та своєю професійною діяльністю, що значно ускладнює процес формування цієї компетентності” [1, с. 45]. Для подолання цього бар’єру важливо інтегрувати приклади з практики, де міжкультурні знання сприяли вирішенню освітніх проблем.

## 2. Стереотипи та упередження

“Стереотипи, навіть якщо вони здаються безневинними, можуть негативно впливати на взаємодію вчителя з учнями різних культур” [3, с. 32]. Багато студентів приходять на навчання з уже сформованими стереотипами щодо інших культур. Ці стереотипи можуть впливати на їхнє сприйняття та взаємодію з представниками різних національностей або етнічних груп, що заважає об’єктивному розумінню інших культур. Це свідчить про необхідність включення дисциплін, які допомагають майбутнім педагогам розпізнавати та уникати стереотипного мислення.

## 3. Обмежений доступ до культурного досвіду

Відсутність практичних можливостей для міжкультурної взаємодії також є перешкодою. У маленьких містах чи однорідних навчальних колективах у студентів часто немає змоги контактувати з представниками інших культур. “Нестача практичних контактів із представниками інших культур призводить до формування обмеженого уявлення про міжкультурні відносини” [2, с. 21]. Практичні заняття із запрошеними гостями можуть допомогти в розширенні такого досвіду.

## 4. Недосконалість освітніх програм

Більшість педагогічних вишів тільки починають включати міжкультурні компоненти у свої навчальні програми, а тому не забезпечують комплексного та глибокого розвитку відповідних навичок.

Пропонуємо можливі шляхи подолання цих викликів та перспективи розвитку:

### 1. Залучення практичного досвіду

Організація заходів, де майбутні вчителі можуть зустрічатися з представниками інших культур, сприяє формуванню міжкультурної компетентності у реальних умовах. Варто проводити семінари, на яких студенти обговорюють проблеми міжкультурної комунікації, а також залучати до лекцій представників різних культурних спільнот.

### 2. Вдосконалення навчальних програм

Необхідно інтегрувати в освітні програми дисципліни, що розвивають навички міжкультурної комунікації, сюди можуть входити культурологія, міжкультурний діалог, психологія комунікацій, міжнародна педагогіка тощо.

### 3. Міжнародні проєкти та обміни

Міжнародне співробітництво є одним з найефективніших інструментів для подолання культурних бар’єрів. Навчання або стажування за кордоном дозволяють студентам відчувати культурні відмінності на практиці, що позитивно впливає на формування міжкультурної компетентності.

### 4. Розвиток емпатії та відкритості

Включення в програми підготовки вправ та методик на розвиток емпатії, відкритості до нового досвіду сприятиме кращому розумінню студентами цінностей, норм інших культур.

### 5. Впровадження оцінювання міжкультурної компетентності

Запровадження критеріїв оцінювання міжкультурної компетентності та відповідних методик дозволить студентам контролювати свій прогрес та мотивуватиме їх до подальшого розвитку.

Отже, формування міжкультурної компетентності у майбутніх вчителів є важливим, але водночас непростим завданням, що вимагає подолання ряду психологічних, організаційних та методичних бар'єрів. Проте, з упровадженням інноваційних освітніх програм, розширенням можливостей міжнародної співпраці, розвитку навичок емпатії та адаптації, можна досягти значного прогресу в цьому напрямі.

#### ЛІТЕРАТУРА

1. Іванова О.В. Міжкультурна компетентність майбутніх педагогів: виклики та перспективи. *Вісник сучасної педагогіки*, 2020. 2(3). С. 4556.
2. Гаврилюк Н. Формування міжкультурної компетентності в освітньому процесі. *Науковий часопис*, 2021. 14(1). С. 21–29.
3. Brown, T.L., & Smith, J.A. Overcoming Cultural Stereotypes in Education. *Journal of Multicultural Education*, 2019. 10(4). P. 33–42.
4. Clark, H., Robinson, M., & Patel, K. Assessing Intercultural Competency in Teacher Education. *Educational Psychology Today*, 2019. 23(4). P. 89–98.

**Устименко Ольга Михайлівна**

кандидат педагогічних наук, доцент,  
Київський національний лінгвістичний університет

### **ЦІЛІ І ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ “НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ РІЗНИХ ТИПІВ”**

Програма дисципліни “Навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти різних типів” пропонується нами для майбутніх учителів іноземних мов – студентів бакалаврату або магістратури спеціальності 014 Середня освіта, які попередньо оволоділи базовим курсом з основ методики навчання іноземних мов учнів закладів загальної середньої освіти, та розрахована на 3 кредити ЄКТС (90 годин, з яких 14 годин відведено на лекційні заняття та 16 годин – на семінарсько-практичні заняття).

Цілями вивчення цієї дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти із вимогами до професійної методичної майстерності сучасного вчителя іноземної мови шляхами її розвитку та вдосконалення, що передбачає формування та вдосконалення у студентів здатності здійснювати професійні функції вчителя іноземної мови в закладах загальної середньої освіти різних типів, розв’язувати різнобічні фахові проблеми та виконувати складні завдання в професійно-методичній діяльності з навчання іноземних мов на різних рівнях загальної середньої освіти, як-от: формування в учнів міжкультурної іншомовної комунікативної компетентності, виховання, освіта і розвиток особистості учня засобами виучуваної мови на уроках та в позакласній роботі з іноземної мови, раннє навчання іноземних мов, навчання іноземних мов учнів підліткового віку, навчання другої іноземної мови, допрофільна підготовка та профільне навчання іноземних мов, навчання іноземних мов у старшій школі за філологічним